

Prof. Dr. Demet Karnak

Göğüs Hastalıkları'nda 60 Yılın Öyküsü: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

1930'lu yıllarda hekim sayısı yetersizdi ve yeni hekimlerin yetiştirilmesi öncelik taşımaktaydı. Bu nedenle, İstanbul'da bulunan tek tıp fakültesinin yanı sıra yenisi kurulacaksa bunun yeri Ankara olmalıydı. Sağlık Bakanı Dr Refik Saydam döneminde "Ankara'da bir tıp fakültesi tesisi hakkında kanun" 9 Haziran 1937 yılında kabul edildi. Fakülte binası eski Ankara Erkek Lisesi arazisi üzerinde inşa edilmesi de kanun maddelerinde yer aldı.

Fakülte ve hastane projesi Fransız mimar Jean Walter'a verildi. II. Dünya savaşının çıkmasıyla yaşanan mali sıkıntılar yüzünden proje çizimi 1942'de tamamlandı. Fakülte binasının temel atma töreni 28 Eylül 1945'de yapıldı. Ancak 22 yıl sonra 1967'de tamamlandı. Bugün morfoloji binası olarak bilinen yapı budur. Planlanan hastane kısmına o dönemde ise hiç başlanamadı.

1944'de tümgeneral Abdülkadir Noyan, Cumhurbaşkanı İnönü tarafından Ankara tıp Fakültesini kurmakla görevlendirildi ve dekanlığa atandı. İlk aşamada geçici olarak Gülhane Askeri Tıp Akademisi ile Ankara Numune Hastanesinin bina ve olanaklarından yararlanması düşünüldü. Gülhane ve Numune Hastanesi bağlı buldukları bakanlıkların yönetimi altında kalacaklar bu hastanelerden seçilecek klinikler Tıp Fakültesi dekanlığına bağlı çalışacaklardı. 19 Ekim 1945'de Cebeci Hastanesi'nde büyük dershanede yapılan görkemli bir törenle eğitime başlandı. Dönemin milli eğitim bakanı Hasan Ali Yücel'dir ve açılış konuşmasında "Türk tıp öğretiminin duraklarından birini şu saatte ve Cumhuriyetin başkentinde açıyoruz" diyerek bu kurumun Cumhuriyet'in de bir parçası olduğunu ifade etmiştir.

Anabilim Dalımızın kurucusu Prof. Dr. Nusret Karasu GATA'nın İç Hastalıkları Polikliniği Başkanlığından 1949'da FİTİZYOLOJİ kürsüsünü kurmuştur. 1960'da bu isim "Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz" olarak fakülte Genel Kurulu tarafından değiştirilecektir. Nusret Karasu sağlık bakanlığı yap-

mış, ülkemize hizmet etmiş, Kızılay başkanlığı yapmış çok önemli tıp ve devlet adamlarından biridir. Dekanlık yaptığı dönemde, öğrenci olaylarında fakülteye giren askeri birliklerin başındaki yüzbaşıya "Sizin rütbeniz benimle konuşmaya müsait değil komutanınızla geliniz", diyebilen, komutan geldiğinde de "burası ilim mabedidir buraya silahlarla girilmez" diyebilen bir bilim insanıdır. Fakültemizi ziyareti sırasında Fransız bilim adamı Pastör "Siz bize hayran olduğumuz tarihinizi verin biz size teknolojimizi verelim" teklifinde bulunduğu; "Tarihimiz bize atalarımızdan mirastır istesek de veremeyiz. Teknoloji ise şu gördüğünüz gençlerle şekil bulacaktır" diyebilen bir devlet adamıdır. Aynı zamanda "Devletler ordularıyla savunur, fakat kurumlarıyla yaşar" sözüyle ünlenen bir filozofdur.

Türkiye'de o dönem de verem tanı ve tedavisi oldukça zordu. Henüz Tüberküloz ilaçları yeni ve pahalıydı. 1946 da

Dekanımız Sayın Prof Dr İlker Ökten Emekli öğretim üyelerimizden Prof Dr Hilmi Gürses'e plaketini verirken

Ankara’ da kurulan Ankara Veremle Savaş Derneği veremli- lere ancak sadece gıda ve giyecek verebiliyordu. Bu derne- ğin Ankara Kalesi Hisar’ da Vilayet yardımı ile yaptırdığı bir binası vardı ve dernek başkanı Prof.Dr. Nusret Karasu idi. Karasu’nun 2. Dahiliye Poliklinik profesörü olarak Cebeci’de U şeklindeki binanın batı kanadındaki birkaç odada hasta yatakları da vardı. 1949 da Hisar Parkında açılan 1 nolu Ve- rem Savaş Dispanseri, Dernekle Fakülte arasında düzenle- nen protokol gereğince Fitizyoloji kliniğinin çalışma yeri oldu. 1950 de üst katlar ve ameliyathane yapılarak 1951 de ilk kez Dr. Galip Uruk tarafından akciğer rezeksiyon ameliyatı yapıldı. Bu ameliyat hem tüberkülozda radikal girişimin etkinliğinin, hem de entübasyonla anestezinin bir örneği olmuştur”.

1950’lerde Gülhane’nin asker hastaları ile fakülte hastaları, personel ve malzeme ayrıldığına sıkıntılı durum yaratmaya başladı. Bu sıkıntılı durum her iki kuruluşun öğretim üye ve yardımcılarını da etkisi altında bulundurdu. Ankara’da has- tane hizmetlerini görececek genişlikte hazır bina olmadığından ve Tıp Fakültesinin de Ankara’dan ayrılması söz konu- su olmadığından çözüm Gülhane askeri Tıp Akademisinin

kadar numune hastanesi arkasında 200 yataklı tüberküloz pavyonu olarak adlandırılan binada da faaliyet göstermiştir. İlkın şu anki Gastroenteroloji binasında, daha sonra 1971’de taşınarak şu anki kliniğimiz binasında faaliyet göstermiştir.

Dekan yardımcısı Prof.Dr. Murat Prof.Dr. Nusret Karasu'nun oğlu Tanju Özsan, kliniğimizin kurucu öğretim üyesi, merhum Karasu'ya plaketini takdim ederken

Prof.Dr. Sumru Beder plaketini Dz. Tuğgeneral Prof.Dr. Hayati Bilgiç'den alırken

Cebeci’deki şimdiki hastaneden ayrılması olarak görüldü. 20.06.1952 tarihinde çıkan kanunla GATA ile Ankara Üni- versitesi Tıp Fakültesinin birbirlerinden ayrıldı. Dönemin dekanı Prof. Dr. Nusret Karasu’ydu. Bu kanunla Cebeci’ deki şimdiki hastanenin bulunduğu tüm arazi, 750 yataklı GATA bina ve tesisleri, alet ve malzemeleriyle Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine devredildi. Ulus Hisar Verem savaş Hastane- sinde çalışmakta bulunan Fitizyoloji de (Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz) kürsüsüne taşındı. Fitizyoloji kürsüsü 8 yıl

O dönemde ilk kurulum kadrodaki öğretim üyeleri Selahat- tin AKKAYNAK, Celal ERTUÇ, Ragıp ÜNER, Necdet MENE- MENLİ, Orhan ÖGER, Sami SOLU olarak sıralanabilir. Klini- ğimiz dört sağlık bakanı çıkarmıştır. Nusret KARASU, Ragıp ÜNER, Türkan AKYOL ve Celal ERTUÇ değişik dönemlerde sağlık bakanlığı yapmışlardır. Türkan Akyol aynı zamanda, ilk kadın bakan ve rektör olma başarısıyla kliniğimizi ve tüm Türk kadınlarını onurlandırmıştır. Daha sonra bu kad- roya Nezihe ENACAR, Hilmi Gürses, Türkan AKYOL, Lütfü GÜRBÜZ, Belma ÇOBANLI ve Doğanay ALPER katılmıştır. Yeni öğretim üyelerinin eklenmesiyle şu anki kadromuz za- man içinde şekillenmiştir.

Bu kadro içerisinde emekli olan ya da ayrılan öğretim üyelerini Türkan Akyol, Nezihe Enacar, Hilmi Gürses, Lütfü Gürbüz, Doğanay Alper, Eşin Pınar, Nezihe Saygun, Sumru Beder’i sevgi ve saygı ile anıyoruz.

Zaman içerisinde bu büyük klinik kendi bünyesinde bir meyve vermiş ve Yükseköğretim Kurulunun 20.01.1993 ta- rihli toplantısında Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalına bağlı olarak Alerjik Hastalıklar Bilim Dalı kurulmuştur ve Prof. Dr. Lütfü Gürbüz Bilim Dalı başkanlığına seçilmiştir.

Girişimsel bronkoloji, yoğun bakım, sağ kalp kateterizasyonu, uyku bilimi, pulmoner hipertansiyon, sigara bırakma bilim ve teknolojisi, KOAH, kan gazları, solunum fonksiyonları, kardiyopulmoner egzersiz testleri ve alerji alanında anabilim dalımız önder niteliktedir. Bundan sonra da daha ileriye hep ileriye demeyi sürdürecektir.